

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
Факультет журналістики
Кафедра теорії і методики журналістської творчості

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ І СВІТОВА ПОЛІТИКА

Рівня вищої освіти:
на здобуття освітнього ступеню:
за спеціальністю:
галузі знань:

перший (бакалаврський)
бакалавра
061 Журналістика
06 Журналістика

Робоча програма **Міжнародні відносини і світова політика**
галузі знань 06 Журналістика, спеціальності: 061 Журналістика

Розробник: **Богущ Л. А.**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики журналістської творчості

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики журналістської творчості

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 року

Завідувач кафедри доц. Миронюк В. М.,
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією факультету журналістики

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова доц. Миронюк В. М.,
(підпис)

Гарант освітньої програми «Журналістика» зі спеціальності 061 «Журналістика» у галузі знань 06 «Журналістика» рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

доц. Золяк В. В.

(підпис)

© Богущ Л. А., 2021
© ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені акад. С. Дем'янчука» 2021

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) Галузі знань: 06 Журналістика Спеціальність: 061 Журналістика ОП Журналістика	Вибірковий освітній компонент	
Змістових модулів –		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) –		8-й	8-й
		Семестр	
		7-й	7-й
		Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
60 год.		80 год.	
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні відносини і світова політика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Журналістика» підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 061 Журналістика галузі знань 06 «Журналістика».

Метою даної навчальної дисципліни є ознайомлення слухачів із функціями, принципами та завданнями української публіцистики. Розкрити сутність міжнародних відносин як явища суспільного життя історичної категорії та самостійної науки. Роз'ясненням концептуальних засад вивчення міжнародних відносин.

Завдання курсу: проаналізувати співвідношення зовнішньої і внутрішньої політики держави, принципи міжнародної політики, структура міжнародних відносин, конфлікт і міждержавне співробітництво, чинники зовнішньої політики держав.

Опанування дисципліною «Міжнародні відносини і світова політика» забезпечить наступні результати:

- вмінням володіти та використовувати на практиці теоретичні знання для аналізу міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу у зазначений період;
- можливістю узагальнювати висновки на основі пройденого матеріалу;
- використовувати свої знання при відповідях на семінарських заняттях, практичних завдань, курсових, кваліфікаційних та дипломних робіт;
- давати аналіз сучасним міжнародним подіям беручи до уваги історичний досвід;
- вести бесіди та дискусії за даною тематикою курсу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Теоретичні основи світової політики і міжнародних відносин.

Міжнародні політичні відносини. Основні положення політичного ідеалізму. "Модернізм" як концепція міжнародних відносин. Моделювання конфігурацій розстановки політичних сил у світі. *Література: основна (8) додаткова (1,2,3,4,5)*

Тема 2. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки. Класична парадигма про міжнародні відносини. Ідеалістичний напрям. Капіталістичний напрям. *Література: додаткова (3,4,5)*

Тема 3. Сучасні теорії міжнародних відносин. Класифікація сучасних теорій міжнародних відносин. Політичний реалізм. Полеміка між прихильниками транснаціоналізму. Школа неореалізму. *Література: основна (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10)*

Тема 4. Об'єкт і предмет міжнародних відносин. Розмежування предмета і об'єкта. Сфера інтересів і діяльності держави та сфера владних відносин. *Література: основна (2,3,4,5,6,7,8,9,10)*

Тема 5. Поняття і критерії міжнародних відносин. Визначення поняття «міжнародні відносини». Характеристика міжнародних відносин. *Література: додаткова (1,2,3,4,5)*

Тема 6. Міжнародний порядок. Поняття міжнародного порядку. Поняття «світовий порядок». *Література: основна (3,4,5,6,7,8,9)*

Тема 7. Історичні типи міжнародного порядку. Вестфальський договір. Післявоєнний міжнародний порядок. Вертикальний вимір міжнародного порядку. *Література: основна (3,4,5,6,7,8,9)*

Тема 8. Міжнародні відносини і зовнішня політика держави. Сутність та основні параметри міжнародних відносин і зовнішньополітична діяльність держави. Основні міжнародні й регіональні організації. Тенденції сучасного світового розвитку. Україна в контексті міжнародних відносин. *Література: основна (2,3,4,5,6,7,8,9)*

Тема 9. Особливості сучасного етапу міжнародного порядку. Новий міжнародний порядок. Соціологічний підхід. Другий елемент міжнародного порядку. Третій елемент міжнародного порядку. Четвертий елемент міжнародного порядку. *Література: додаткова (1,2,3,4,5)*

Тема 10. Міжнародна система. Системний підхід науки про міжнародні відносини. Зміст основних понять системної теорії. Особливості та основні напрямки системного підходу до аналізу Міжнародних відносин. *Література:*

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Теоретичні основи світової політики і міжнародних відносин.	10	2	2			6		2			8	
Тема 2. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки.	8	2				6		2			8	
Тема 3. Сучасні теорії міжнародних відносин.	10	2	2			6					8	
Тема 4. Об'єкт і предмет міжнародних відносин.	8	2				6					8	
Тема 5. Поняття і критерії міжнародних відносин.	10	2				6					8	
Тема 6. Міжнародний порядок.	10	2	2			6			2		8	
Тема 7. Історичні типи міжнародного порядку.	8	2				6					8	
Тема 8. Міжнародні відносини і зовнішня політика держави.	10	2	2			6			2		8	
Тема 9. Особливості сучасного етапу міжнародного порядку	8	2				6		2			8	
Тема 10. Міжнародна система	10	2	2			6					8	

Разом за змістовим модулем 1	90	20	10			60	90	6	4			8
Усього годин	90	20	10			60	90	6	4			80

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1.	Теоретичні основи світової політики і міжнародних відносин.	2	
2.	Сучасні теорії міжнародних відносин.	2	
3.	Міжнародний порядок.	2	2
4.	Міжнародні відносини і зовнішня політика держави.	2	2
5.	Міжнародна система.	2	
	Разом	10	4

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.н	З.ф.н
1.	Тема 1. Теоретичні основи світової політики і міжнародних відносин.	6	8
2.	Тема 2. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки.	6	8
3.	Тема 3. Сучасні теорії міжнародних відносин.	6	8
4.	Тема 4. Об'єкт і предмет міжнародних відносин.	6	8
5.	Тема 5. Поняття і критерії міжнародних відносин.	6	8
6.	Тема 6. Міжнародний порядок.	6	8
7.	Тема 7. Історичні типи міжнародного порядку.	6	8
8.	Тема 8. Міжнародні відносини і зовнішня політика держави.	6	8
9.	Тема 9. Особливості сучасного етапу міжнародного порядку	6	8
10.	Тема 10. Міжнародна система	6	8
	Разом	60	8
		60	80

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ОПРАЦЮВАННЯ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1:				
Тема 1. Теоретичні основи світової політики і міжнародних відносин Міжнародні відносини, світова політика, періодизація історії	Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання тестів студентами	Теоретичне усне опитування або міні-тест, написання доповіді	<i>основна (8) додаткова (1,2,3,4,5)</i>	6

міжнародних відносин, незалежні і залежні змінні, які включає в себе система міжнародних відносин.	на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.			
Тема 2. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки. Класична парадигма про міжнародні відносини, пелопоннеська війна, найбільш впливові напрями в більш пізніх уявленнях і в сучасній науці про міжнародні відносини.	Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.	Теоретичне усне опитування або міні-тест, написання доповіді	<i>додаткова (3,4,5)</i>	6
Тема 3. Сучасні теорії міжнародних відносин. Класифікація сучасних течій у науці про міжнародні відносини, політичний реалізм, найбільш відомі представники політичного реалізму, школа неореалізму в теорії міжнародних відносин.	Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.	Теоретичне усне опитування або міні-тест, написання доповіді	<i>основна (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10)</i>	6
Тема 4. Об'єкт і предмет міжнародних відносин. Розмежування предмета і об'єкта, сфера інтересів і діяльності держави та сфера владних відносин.	Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.	Теоретичне усне опитування або міні-тест, написання доповіді	<i>основна (2,3,4,5,6,7,8,9,10)</i>	6
Тема 5. Поняття і критерії міжнародних відносин. Визначення поняття міжнародні відносини, міжнародні відносини трактування Реймона Арона та інших дослідників, характеристика	Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на	Теоретичне усне опитування або міні-тест, написання доповіді	<i>додаткова (1,2,3,4,5)</i>	6

міжнародних відносин.	семінарі.			
<p>Тема 6. Міжнародний порядок.</p> <p>Поняття міжнародного порядку, світовий порядок, аналіз проблеми міжнародного порядку,</p>	<p>Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (3,4,5,6,7,8,9)</p>	<p>6</p>
<p>Тема 7. Історичні типи міжнародного порядку.</p> <p>Вестфальський договір, поняття політичної рівноваги, післявоєнний міжнародний порядок.</p>	<p>Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (3,4,5,6,7,8,9)</p>	<p>6</p>
<p>Тема 8. Міжнародні відносини і зовнішня політика держави.</p> <p>Сутність та основні параметри міжнародних відносин і зовнішньополітична діяльність держави, міжнародні відносини за сферами суспільної діяльності, форми міжнародної взаємодії, національні інтереси, основні міжнародні і регіональні організації.</p>	<p>Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>основна</i> (2,3,4,5,6,7,8,9)</p>	<p>6</p>
<p>Тема 9. Особливості сучасного етапу міжнародного порядку.</p> <p>Новий міжнародний порядок, соціологічний підхід до проблеми міжнародного порядку, другий елемент міжнародного порядку, третій елемент</p>	<p>Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на</p>	<p>Теоретичне усне опитування або міні-тест</p>	<p><i>додаткова</i> (1,2,3,4,5)</p>	<p>6</p>

міжнародного порядку, четвертий елемент міжнародного порядку.	семінарі.			
Тема 10. Міжнародна система. Системний підхід науки про міжнародні відносини, зміст основних понять системної теорії, особливості та основні напрямки системного підходу до аналізу міжнародних відносин.	Діагностичне тестування Письмове опитування Захист презентацій Самостійне виконання студентами тестів на практичних заняттях та їх обговорення Доповідь на семінарі.	Теоретичне усне опитування або міні-тест	<i>методичні посібники (3,4,6,5,7)</i>	6

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тема 1.

Завдання 1 (самопідготовка). Опрацювати теоретичні матеріали тем 1, 2, 3.

Завдання 2 (для здачі на перевірку). Написати доповідь на тему: “Центральні дилеми міжнародних політичних відносин”

Тема 2.

Завдання 1 (для здачі на перевірку). Написати доповідь на тему “Класифікація сучасних теорій міжнародних відносин”.

Тема 3.

Завдання 1 (самопідготовка). Опрацювати теоретичні матеріали теми 6.

Завдання 2 (для здачі на перевірку). Написати доповідь на тему: “Типи міжнародного порядку”.

Тема 4.

Завдання 1 (самопідготовка). Опрацювати теоретичні матеріали теми 8.

Завдання 2 (для здачі на перевірку). Написати доповідь на тему: Написати короткий огляд основних міжнародних й регіональних організацій.

Тема 5.

Завдання 1 (самопідготовка). Опрацювати теоретичні матеріали теми 6.

Завдання 2 (для здачі на перевірку). Написати доповідь на тему: Написати короткий огляд особливостей та основних напрямків системного підходу до аналізу Міжнародних відносин.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні курсу “Міжнародні відносини і світова політика” застосовуються такі методи навчання: лекції-дискусії, ілюстрація, презентація, групові та індивідуальні завдання.

10. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Індивідуальне опитування, фронтальне опитування, тестова перевірка знань, перевірка домашніх завдань, поточні контрольні роботи, підсумковий контроль (залік).

11. ПИТАННЯ ГАРАНТОВАНОГО РІВНЯ ЗНАТЬ

1. Теоретичні основи світової політики і міжнародних відносин.
2. Міжнародні політичні відносини.
3. Основні положення політичного ідеалізму.
4. "Модернізм" як концепція міжнародних відносин.
5. Модулювання конфігурацій розстановки політичних сил у світі.
6. Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки.

7. Класична парадигма про міжнародні відносини.
8. Ідеалістичний напрям.
9. Капіталістичний напрям
10. Сучасні теорії міжнародних відносин.
11. Класифікація сучасних теорій міжнародних відносин.
12. Політичний реалізм.
13. Полеміка між прихильниками транснаціоналізму.
14. Школа неореалізму.
15. Об'єкт і предмет міжнародних відносин.
16. Розмежування предмета і об'єкта.
17. Сфера інтересів і діяльності держави та сфера владних відносин
18. Поняття і критерії міжнародних відносин.
19. Визначення поняття «міжнародні відносини».
20. Характеристика міжнародних відносин.
21. Міжнародний порядок.
22. Поняття міжнародного порядку.
23. Поняття «світовий порядок»
24. Міжнародні відносини і зовнішня політика держави.
25. Сутність та основні параметри міжнародних відносин і зовнішньополітична діяльність держави.
26. Основні міжнародні й регіональні організації.
27. Тенденції сучасного світового розвитку.
28. Україна в контексті міжнародних відносин.
29. Історичні типи міжнародного порядку.
30. Вестфальський договір.
31. Післявоєнний міжнародний порядок.
32. Вертикальний вимір міжнародного порядку.
33. Міжнародна система.
34. Системний підхід науки про міжнародні відносини.
35. Зміст основних понять системної теорії.
36. Особливості та основні напрямки системного підходу до аналізу Міжнародних відносин.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
--	-------------	---------------------	-------------------------------

90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабе їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням

		теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	дисципліни
--	--	--	------------

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
3. ТЗН.
4. Навчальні демонстрації.
5. Комп'ютерне забезпечення.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА БАЗОВА

1. Антонович М. Міжнародне право : навч. посіб. / М. Антонович. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 384 с.
2. Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика : навч. посіб. / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. – К., 2006. – 208 с.
3. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин : навч. посіб. / Р. В. Вовк. – К. : Знання, 2012. – 246 с.
4. Дещинський Л. Є. Міжнародні відносини України: історія і сучасність / Л. Є. Дещинський. – 3-тє вид. – Л. : Бескид Біт
5. Донеллі Д. Права людини у міжнародній політиці / Д. Донеллі ; пер. з англ. Т. Завалій. – Л. : Кальварія, 2004. – 280 с..
6. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991–2003) / відп. ред. С. В. Віднянський. – К. : Генеза, 2004. – 616 с.
7. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин : підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2007. – 461 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика, 1980–2000 роки. – К. : Либідь, 2001. – 621 с.
9. Політологія : підручник / за ред. М. П. Требіна. – Х. : Право, 2013. – 416 с.
10. Тимченко Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. – К. : Знання, 2012. – 631 с.

Методичні посібники:

1. Алексєєнко І. В. Міжнародні організації в системі міжнародних відносин / І. В. Алексєєнко // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – К., 2005. – Вип. 30. – С. 577–587.
2. Герасимчук Т. Ф. Теоретико-концептуальні основи та методи дослідження міжнародних відносин / Т. Ф. Герасимчук // Український історичний журнал. – 2006. – 5. – С. 186–199.
3. Денисов В. Н. Вхідження незалежної держави Україна в систему сучасного міжнародного правопорядку / В. Н. Денисов // Право України. – 2012. – № 3/4. – С. 51–66.
4. Каламкарян Р. А. Международное право как регулятор современных международно-правовых отношений / Р. А. Каламкарян, Ю. И. Мигачев // Государство и право. – 2013. – № 11. – С. 46–59.
5. Коппель О. А. Новий міжнародний порядок: структурні характеристики та особливості формування / О. А. Коппель, З. Кісільова // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2009. – Вип. 87, ч. 2. – С. 11–17.
6. Коппель О. А. Теоретичні моделі дослідження глобальних політичних процесів / О. А. Коппель // Вісник Київського Національного університету ім. Т. Шевченка. Міжнародні відносини. – 2005. – Вип. 31/32. – С. 4–7.

7. Кулагин В. Современные теории международных отношений / В. Кулагин // Международная жизнь. – 1998. – № 1. – С. 81–91.

ДОПОМІЖНА

1. Світова політика та міжнародні відносини: навчальн., посібник / під ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. СПб.: Питер, +2008.
2. Циганков А. П., Циганков П. А. Соціологія міжнародних відносин: Аналіз російських і західних теорій. М.: Аспект Пресс, 2008.
3. Валлерстайн І. Аналіз світових систем і ситуація в сучасному світі / пер. з англ. П. М. Кудюкіна; під заг. ред. Б. Ю. Кагарлицького. СПб.: Університетська книга, 2001.
4. Сучасні міжнародні відносини: підручник / під ред. А. В. Торкунова. М.: 2001. Серія: Російська політична енциклопедія.
5. Світова політика і міжнародні відносини: навч. посібник / під ред. Ю. В. Косова. СПб.: Питер, 2012.

15.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- 1.<http://pidruchniki.ws/#>
- 2.<http://journ.univ.kiev.ua/HLJ/istoriya.html> <http://journ.univ.kiev.ua/HLJ/istoriya.html>
- 3.<http://osvita.ua/vnz/reports/journalism/25071/>
- 4.<http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/Internet/zmist.htm>
- 5.<http://ucu.edu.ua/media/2101/>
- 6.http://mediazakarp.at.ua/publ/bibl/metod_lit/istorija_ukrajinskoji_zhurnalistiki/35-1-0-69
- 7.http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/vkhnu/Soc_kom/2010_903/content/mykhajlyn1.pdf